

การจัดการเรียนรู้รูปแบบพหุปัญญา ในยุคศตวรรษที่ 21

A study of Instructional Methods Based on Multiple Intelligences in the 21st Century.

นางสาวศศิลา อ.ชัยบาล

Miss Sasila-or Chaiban

บทคัดย่อ

โลกของเราในยุคปัจจุบันนี้มีพัฒนาการไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการศึกษาที่กำลังก้าวเข้าสู่ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการศึกษาที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องมีความพร้อม มีทักษะ มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล เพื่อการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงมีบทบาทสำคัญที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาที่กำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อันเป็นยุคที่มีความซับซ้อนและก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนรู้ในยุคนี้จึงต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจากหลักการทฤษฎีพหุปัญญา ที่การ์ดเนอร์ ได้เสนอแนวคิดที่ว่า สติปัญญาของมนุษย์มีหลายด้านที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะโดดเด่นในด้านไหนบ้าง แล้วแต่ละด้านผสมผสานกัน แสดงออกมาเป็นความสามารถในเรื่องใด เป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคนไป จากแนวคิดนี้การนำทฤษฎีพหุปัญญามาใช้ในการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความสามารถของแต่ละบุคคล และส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความสามารถด้านที่เด่นของตนเองได้อย่างเต็มความสามารถในยุคศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้รูปแบบพหุปัญญา, ยุคศตวรรษที่ 21

Abstract

Our world in this age has developed rapidly. Especially the study that is entering into the 21st century is a study of technology as a part of life. In teaching management, teachers have to be well prepared and skilled, aiming at developing learners into qualified individuals. With a variety of learning processes. Meet the needs of the individual. To develop people to have the attributes that society needs. Learning management therefore plays an important role in aligning with the changing dynamics of the 21st century, which is complex and progressive. Learning in this age must focus on the learner. Based on multi-disciplinary theory at Gardner. Has proposed that Human intelligence has many aspects that are equally important. Depending on who is dominant in which. Then each side blends together. What is the difference? It is the individual characteristics of each person. From this concept, the use of multiple intelligences theory in learning management is an interesting one. This will lead to the development of individualized learning management. Encourage students to show their outstanding talents in the 21st century.

Key Word : A study of Instructional Methods Based on Multiple Intelligences., 21st Century

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายและผู้สอนสามารถเลือกนำมาใช้หรือปรับใช้โดยคำนึงถึงสภาพลักษณะของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข ซึ่งรูปแบบการสอนมีหลากหลาย เช่น การสอนที่เน้นให้สอนน้อย แต่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มาก ตามแนวคิด Teach Less, Learn More ที่ผู้สอนต้องสอนให้น้อยลงหรือ Teach Less แต่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้นหรือ Learn More นั่นคือ ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งบทบาทการสอนของผู้สอนแม้จะน้อยลง แต่บทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของผู้สอน คือ ผู้สอนต้องมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ และเตรียมคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและการสอนตามรูปแบบพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ผู้บุกเบิกทฤษฎีนี้คือ การ์ดเนอร์ (Gardner) จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ในปี ค.ศ.1983 เขาได้เขียนหนังสือชื่อ “Frames of Mind : The Theory of Multiple Intelligences” แนวคิดของเขาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเกี่ยวกับ “ชาวปัญญา” เป็นอย่างมาก และกลายเป็นทฤษฎีที่กำลังมีอิทธิพลอย่างกว้างขวางต่อการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนในปัจจุบัน การ์ดเนอร์ มีความเชื่อพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการ คือ ชาวปัญญาของบุคคลมิได้มีเพียงความสามารถทางภาษาและทางคณิตศาสตร์เท่านั้น แต่มีอยู่อย่างหลากหลายถึง 8 ประเภทด้วยกัน และชาวปัญญาของแต่ละบุคคลจะไม่อยู่คงที่อยู่ที่ระดับที่ตนมีตอนเกิด แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ หากได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสม ชาวปัญญา 8 ด้านตามแนวคิดของการ์ดเนอร์ มีดังนี้ ด้านภาษา (Linguistic intelligence) ด้านคณิตศาสตร์หรือการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ (Logical-mathematical intelligence) ด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial intelligence) ด้านดนตรี (Musical intelligence) ด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ (Bodily – kinesthetic intelligence) ด้านการสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal intelligence) ด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal intelligence) และด้านความเข้าใจธรรมชาติ (Naturalist intelligence) การประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนและแนวทางการนำทฤษฎีพหุปัญญาไปใช้ในการเรียนการสอนมีหลากหลายดังนี้ ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่สามารถส่งเสริมชาวปัญญาหลาย ๆ ด้าน มิใช่มุ่งพัฒนาแต่เพียงชาวปัญญาด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น จำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับขั้นพัฒนาการในแต่ละด้านของผู้เรียน และการสอนควรเน้น การส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียน รวมทั้งเห็นคุณค่าและเรียนรู้ที่จะใช้ความแตกต่างของแต่ละบุคคลให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม และระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปจากแนวคิดเดิมที่ใช้การทดสอบเพื่อวัดความสามารถทางชาวปัญญาเพียงด้านใดด้านหนึ่ง (ทศนา แคมมณี, 2554: 85-90)

การจัดการเรียนรู้รูปแบบพหุปัญญา เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในยุคศตวรรษที่ 21 เพราะการจัดการเรียนรู้รูปแบบพหุปัญญาจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างรอบด้าน และทำให้ผู้สอน และตัวผู้เรียนเองเห็นความสามารถด้านที่โดดเด่นของตนเอง อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบพหุปัญญา มีกิจกรรมที่หลากหลาย ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมความสามารถแต่ละด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื้อเรื่อง

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The 21st Century Learning)

วิสัยทัศน์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) กำหนดให้ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยมีจุดเน้นการปฏิรูป 3 เรื่อง ได้แก่

1. พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้
2. โอกาสทางการศึกษา เปิดโอกาสให้คนไทยเข้าถึงการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
3. การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม

คุณภาพของการศึกษาและการเรียนรู้จะต้องบรรลุ 4 คุณภาพ คือ 1) คุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) คุณภาพครูยุคใหม่ 3) คุณภาพแหล่งเรียนรู้/สถานศึกษายุคใหม่ 4) คุณภาพการบริหารจัดการใหม่

เป้าหมายยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ไว้ดังนี้

1. คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล
2. คนไทยใฝ่รู้ : สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง รักการอ่านและแสวงหาความรู้
3. คนไทยใฝ่ดี : มีคุณธรรมพื้นฐาน มีจิตสำนึกและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย

4. คนไทยคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ : มีทักษะในการคิดและปฏิบัติ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแข่งขัน

นโยบายหลักเพื่อขับเคลื่อนในประเด็นหลักที่ 1 คือ กระบวนการเรียนรู้ใหม่ เช่น นโยบายพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น และเทคโนโลยีสารสนเทศ นโยบายการปรับหลักสูตร การเรียนการสอนเน้นกิจกรรมมากขึ้น นโยบายส่งเสริมการสอนแบบใหม่โดยใช้วิจัย โครงการ และกิจกรรม อีกทั้งยังกำหนดประเด็นหลักที่ 2 การพัฒนาครูยุคใหม่ โดยพัฒนาครูด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น และเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาครูประจำการให้เป็นครูยุคใหม่ จะเห็นได้ว่าประเด็นหลักการพัฒนาครู จึงเป็นประเด็นหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนส่งผลให้การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ปัจจัยความสำเร็จที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย สิ่งต่อไปนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552)

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ คือแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม)และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธี การสอน หลากหลายแหล่งความรู้สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลายคือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะ ดังนี้

1) ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ บทบาทของผู้สอน คือ ผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมี 4 ส่วนร่วมในการเลือกและจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้า รับผิดชอบ การเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยได้แก่เนื้อหา ประสบการณ์เดิมและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึง ขึ้นอยู่กับสิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)

3) การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงาน ร่วมกันกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ๆ สิ่งใหม่ๆ ประเด็นที่ทำทนาย และความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขา ริเริ่มด้วยตนเอง

4) สัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน การมีสัมพันธภาพในกลุ่มจะช่วยส่งเสริม ความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงานและการจัดการ กับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วย ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน 5)ผู้สอนคือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอน แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนจะต้องมีความสามารถที่

จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือความเต็มใจของผู้สอนที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ผู้สอนจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็ความเชี่ยวชาญ ความรู้เจตคติและการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับ การให้นั้นก็ไ้

6) ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะ มีความมั่นใจในตนเอง และควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นในสิ่งที่ยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วน ร่วม กับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7) การศึกษา คือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลายๆ ด้านพร้อมกันไปการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นจุดเริ่มของการพัฒนาผู้เรียนหลายๆ ด้าน เช่นคุณลักษณะด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึก จะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

อีก 2 แนวคิดในการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 คือ สอนน้อยลงทำให้ เรียนรู้ได้มากขึ้น (teach less , learn more) `หมายถึง ครูใช้วิธีสอนแบบบรรยายหรือ ครูคอยบอกเล่าให้น้อยลง แต่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น ส่วนอีกแนวคิดคือ การเรียนรู้โดยตรง (Active learning) โดยมุ่งจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาส 5 เรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด โดยผ่านการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติ คิด แก้ปัญหา ริเริ่มสร้างสรรค์ ทำงานเป็นกลุ่ม สรุปเป็นความรู้และสามารถนำเสนอได้อย่างเหมาะสม (ดิเรก วรรณเศียร. 2558)

การจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้โดยมีสื่อ เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ที่ดึงดูด ความสนใจของผู้เรียน มีวิธีการที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และแสดงออกความคิด ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่

การจัดการเรียนรู้รูปแบบพหุปัญญา

พหุปัญญา หมายถึง ความเก่ง ความฉลาด ในความคิดของมนุษย์ที่ใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือการออกแบบงานชนิดต่าง ๆ ที่มีคุณภาพมี 8 ด้านซึ่งในแต่ละบุคคลจะมีความสามารถพิเศษแตกต่างกัน (ประยูร ยืนยง, 2552 : 28)

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา เป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ได้กิจกรรมที่ หลากหลาย น่าสนใจ เหมาะสม และสอดคล้องกับความแตกต่าง ความสนใจที่หลากหลายของผู้เรียน เฮวาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) ผู้บัญญัติทฤษฎีพหุปัญญา ได้เสนอทักษะความสามารถที่ผู้สอนควรให้ความสนใจ จำนวน 8 แบบ (อารี สัณหฉวี, 2543 : 1)

การ์ดเนอร์ (Gardner) เรียนจบจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ในปี ค.ศ.1983 เขาได้ เขียนหนังสือชื่อ “Frames of Mind : The Theory of Multiple Intelligences” แนวคิดของเขาก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางความคิดเกี่ยวกับ “เชาว์ปัญญา” เป็นอย่างมาก และกลายเป็นทฤษฎีที่กำลังมีอิทธิพลอย่าง กว้างขวางต่อการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนในปัจจุบัน การ์ดเนอร์ มีความเชื่อพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการ คือ เชาว์ปัญญาของบุคคลมิได้มีเพียงความสามารถทางภาษาและทางคณิตศาสตร์เท่านั้น แต่มีอยู่อย่างหลากหลาย ถึง 8 ประเภทด้วยกัน และเชาว์ปัญญาของแต่ละบุคคลจะไม่อยู่คงที่อยู่ที่ระดับที่ตนมีตอนเกิด แต่สามารถ เปลี่ยนแปลงได้ หากได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสม เชาว์ปัญญา 8 ด้านตามแนวคิดของการ์ดเนอร์ มีดังนี้

1. เชาว์ปัญญาด้านภาษา (linguistic intelligence) ถูกควบคุมโดยสมองส่วนที่เรียกว่า “broca’s area” สติปัญญาด้านนี้แสดงออกทางความสามารถในการอ่าน การเขียน การพูดอภิปราย
2. เชาว์ปัญญาด้านคณิตศาสตร์หรือการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ (logical mathematical -intelligence) มักจะคิดโดยจะใช้สัญลักษณ์ มีระบบระเบียบในการคิด ชอบคิดวิเคราะห์ แยกแยะสิ่งต่าง ๆ ให้เห็นชัดเจน
3. สติปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (spatial intelligence) ถูกควบคุมโดยสมองซีกขวา และแสดงออกทาง ความสามารถด้านศิลปะ การวาดภาพ การสร้างภาพ การใช้สีสร้างสรรค์งานต่าง ๆ และมักจะเป็นผู้มองเห็นวิธี แก้ปัญหาในมโนภาพ

4. เขาวนปัญญาด้านดนตรี (musical intelligence) ถูกควบคุมโดยสมองซีกขวา แต่ยังไม่สามารถระบุตำแหน่งที่แน่นอนได้ จะแสดงออกทางความสามารถในด้านจังหวะ การฟังเพลง ดนตรี และมีความไวต่อการรับรู้เสียงและจังหวะต่าง ๆ

5. เขาวนปัญญาด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ (bodily – kines – thetic -intelligence) ถูกควบคุมโดยสมองส่วนที่เรียกว่าคอร์เทกซ์โดยด้านซ้ายควบคุมการเคลื่อนไหว ของร่างกายซีกขวา และด้านขวาควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายซีกซ้าย สติปัญญาทางด้านนี้สังเกตได้จากความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย

6. เขาวนปัญญาด้านการสัมพันธ์กับผู้อื่น (interpersonal intelligence) ถูกควบคุมโดยสมองส่วนหน้า ความสามารถที่แสดงออกทางด้านนี้ เห็นได้จากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การทำงานกับผู้อื่น การเข้าใจและเคารพผู้อื่น

7. เขาวนปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง (intrapersonal intelligence) บุคคลที่มีความสามารถในการเข้าใจตนเองมักเป็นคนที่ชอบคิด พิจารณาไตร่ตรอง มองตนเอง และทำความเข้าใจถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเอง

8. เขาวนปัญญาด้านความเข้าใจธรรมชาติ (naturalist intelligence) เป็นความสามารถในการสังเกตสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การจำแนกแยกแยะ จัดหมวดหมู่ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว บุคคลที่มีความสามารถทางนี้ มักเป็นผู้รักธรรมชาติ

การ์ด เนอร์ เชื่อว่าในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง แม้จะดูเหมือนว่า ใช้เขาวนปัญญาด้านหนึ่งด้านใดอย่างชัดเจน แต่แท้จริงแล้วต้องอาศัยเขาวนปัญญาหลายๆด้านผสมผสานกัน การประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนและแนวทางการนำทฤษฎีทฤษฎีปัญญามาใช้ในการเรียนการสอน มีหลากหลายดังนี้ ควรศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่สามารถส่งเสริมเขาวนปัญญาหลาย ๆ ด้าน มิใช่มุ่งพัฒนาแต่เพียงเขาวนปัญญาด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น จำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับขั้นพัฒนาการในแต่ละด้านของผู้เรียน และการสอนควรเน้นการส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียน รวมทั้งเห็นคุณค่าและเรียนรู้ที่จะใช้ความแตกต่างของแต่ละบุคคลให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม และระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปจากแนวคิดเดิมที่ใช้การทดสอบเพื่อวัดความสามารถทางเขาวนปัญญาเพียงด้านใดด้านหนึ่ง (ทีศนา แชมมณี, 2554 : 85-90)

ลักษณะทฤษฎีปัญญาทั้ง 8 ด้าน มีดังนี้

1. ลักษณะของคนเก่งด้านภาษา คือ ความสามารถในการคิดเป็นภาษาพูด และการใช้ภาษาเพื่อแสดงออกและมีความชื่นชอบในความหมายที่สลับซับซ้อนของภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลักษณะของคนเก่งด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ คือ ความสามารถด้านการคิดตัวเลขคิดปริมาณ พิจารณาข้อสันนิษฐานและสมมติฐาน ต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ

3. ลักษณะของคนเก่งด้านมิติสัมพันธ์ คือ ความสามารถในการคิดเป็นสามมิติ (กว้าง ไกล และลึก) ได้

4. ลักษณะของคนเก่งด้านเคลื่อนไหวร่างกาย คือ การจับต้อง การจัดการกับวัตถุ และทักษะต่าง ๆ ทางกายภาพที่ละเอียดอ่อนได้

5. ลักษณะของคนเก่งด้านดนตรี คือ ความรู้สึกไวที่เกี่ยวกับเสียงสูงต่ำ ทำนองเพลง จังหวะดนตรี และน้ำเสียงได้

6. ลักษณะของคนเก่งด้านบุคคลและมนุษยสัมพันธ์ คือ ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี

7. ลักษณะของคนเก่งด้านรู้ตนเอง คือ ความสามารถในการรู้จักตนเอง หรือความสามารถในการสร้างและรับรู้ตนเองอย่างถูกต้องโดยใช้ความรู้ในการวางแผนและชี้นำชีวิตตนเองได้

8. ลักษณะของคนเก่งด้านการรอบรู้ธรรมชาติ คือ ความสามารถในการสังเกตรูปแบบการเป็นอยู่ของธรรมชาติ สามารถกำหนดและจัดหมวดหมู่สิ่งต่าง ๆ และเข้าใจระบบที่เป็นธรรมชาติ และระบบที่มนุษย์ทำขึ้นได้ (ยศชวิน กุลด้วง, 2550 : 16-17)

คิลป์ชัย เทศนา, (2561) กล่าวว่า เด็กแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เปรียบเหมือนสายรุ้งที่หลากหลาย บุคคลจึงมีหลากหลาย รสนิยม มีความแตกต่างของบุคลิกภาพ ครู พ่อแม่และผู้ปกครองต้องสำเนียงตระหนัก และมองเห็นคุณค่าของความแตกต่างเพื่อการค้นหาให้พบว่า เด็กมีลักษณะการเรียนรู้หรือความสามารถที่จะเรียนรู้ ในทางใด เพื่อจะได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพและได้ใช้ความสามารถได้สูงสุด

บุคคลมีลักษณะการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญาในแต่ละด้านแตกต่างกันออกไป ต่อไปนี้เป็นการบรรยาย ลักษณะของบุคคลที่มีจุดเด่นหรือมีความสามารถทางปัญญาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence)

- มีนิสัยรักการอ่าน ดัดหนังสือ ชอบเขียน ชอบพูด สามารถเล่าเรื่องต่าง ๆ ได้ดี
- มักจะได้ยินเสียงของคำก้องอยู่ในหูก่อนที่จะได้อ่าน พูด หรือเขียน
- จำชื่อสถานที่ เรื่องราว รายละเอียดต่าง ๆ ได้ดี
- เจ้าบทเจ้ากลอน มีอารมณ์ขัน ตลก ชอบเล่นปริศนา คำทาย
- ชอบพูดเล่นคำ สำนวน คำผวน คำพ้อง
- ชอบเรียนวิชาภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ประวัติศาสตร์ มากกว่าคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถ

- จัดกิจกรรมให้ได้รับประสบการณ์ตรง เพื่อนำมาเขียนเรื่องราว
- จัดกิจกรรมให้ได้พูด ได้อ่าน ได้ฟัง ได้เห็น ได้เขียนเรื่องราวที่สนใจ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
- ครูควรรับฟังความคิดเห็น คำถาม และตอบคำถามด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น
- จัดเตรียมหนังสือ สื่อการเรียนการสอนเพื่อการค้นคว้าที่หลากหลาย เช่น เทปเสียง วิทยุทัศน์ จัดเตรียม

กระดาษเพื่อการเขียน อุปกรณ์การเขียนให้พร้อม

- ยุทธศาสตร์ในการสอนคือ ให้อ่าน ให้เขียน ให้พูด และให้ฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ อภิปราย

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

ผู้ที่มีความสามารถทางด้านนี้มีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพเป็น นักพูด นักเล่านิทาน นักการเมือง กวี นักเขียน บรรณาธิการ นักหนังสือพิมพ์ ครูสอนภาษา เป็นต้น

2. ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical – Mathematical Intelligence)

- ชอบทดลองแก้ปัญหา สนุกที่ได้ทำงานกับตัวเลข หรือเกมคิดเลข การคิดเลขในใจ เป็นต้น
- ชอบและมีทักษะในการใช้เหตุผล การซักถามปัญหาให้คิดเชิงเหตุผล
- ชอบทำตามสิ่ง ทำอะไรที่เป็นระบบระเบียบตามลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน
- สนใจข่าวคราวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และวิทยาการต่าง ๆ
- ชอบค้นหาเหตุผลมาหักล้างหรือวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของผู้อื่น
- เชื้อถือเฉพาะแต่สิ่งที่อธิบายได้ มีเหตุผลเพียงพอ
- ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถ

- ให้มีโอกาสดัดทดลอง หรือทำอะไรด้วยตนเอง
- ส่งเสริมให้ทำงานสร้างสรรค์ งานศิลปะที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์
- ให้เล่นเกมที่ฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เช่น เกมไพ่ เกมตัวเลข ปริศนาตัวเลข ฯลฯ
- ให้ช่วยทำงานบ้าน งานประดิษฐ์ ตกแต่ง
- ฝึกการใช้เหตุผล การแก้ปัญหา การศึกษาด้วยโครงการในเรื่องที่นักเรียนสนใจ
- ฝึกฝนทักษะการใช้เครื่องคิดเลข เครื่องคำนวณ เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ
- ยุทธศาสตร์ในการสอนคือให้ฝึกคิดแบบมีวิจารณญาณ วิพากษ์ วิจารณ์ ฝึกกระบวนการสร้างความคิด

รวบยอด การชั่ง ตวง วัด การคิดในใจ การคิดเลขเร็ว ฯลฯ

ผู้ที่มีความสามารถทางด้านนี้มีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพเป็นนักบัญชี นักคณิตศาสตร์ นัก
ตรรกศาสตร์ โปรแกรมเมอร์ นักวิทยาศาสตร์ ครู-อาจารย์ เป็นต้น

3. ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual – Spatial Intelligence)

- ชอบวาดเขียน มีความสามารถทางศิลปะ
- ชอบฝันกลางวัน ชอบหลับตาคิดถึงภาพในความคิด จินตนาการ
- ชอบวาดภาพ ชีตเขียนสิ่งต่าง ๆ ลงในกระดาษ สมุดจดงาน
- ชอบอ่านแผนที่ แผนที่ต่าง ๆ
- ชอบบันทึกเรื่องราวไว้ในภาพถ่ายหรือภาพวาด
- ชอบเล่นเกมต่อภาพ (Jigsaw Puzzles) เกมจับผิดภาพ หรือเกมที่เกี่ยวกับภาพ
- ชอบเรียนวิชาศิลปะศึกษา เรขาคณิต พีชคณิต
- ชอบวาดภาพในลักษณะมุมมองที่แตกต่างออกไปจากธรรมดา
- ชอบดูหนังสือที่มีภาพประกอบมากกว่าหนังสือที่มีแต่ข้อความ

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถ

- ให้ทำงานศิลปะ งานประดิษฐ์ เพื่อเปิดโอกาสให้คิดได้อย่างอิสระ
- พาไปชมนิทรรศการศิลปะ พิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ
- ฝึกให้ใช้กล้องถ่ายภาพ การวาดภาพ สเก็ตซ์ภาพ
- จัดเตรียมอุปกรณ์การวาดภาพให้พร้อม จัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงานด้านศิลปะ
- ฝึกให้เล่นเกมปริศนาอักษรไขว้ เกมตัวเลข เกมที่ต้องแก้ปัญห
- เรียนได้ตีหากได้ใช้จินตนาการ หรือความคิดที่อิสระ ชอบเรียนด้วยการได้เห็นภาพ การดู การรับรู้

ทางตา

- ฝึกให้ใช้หรือเขียนแผนที่ความคิด (Mind Mapping) การใช้จินตนาการ
- ให้เล่นเกมเกี่ยวกับภาพ เกมตัวต่อเลโก้ เกมจับผิดภาพ ฯลฯ
- ยุทธศาสตร์ในการสอนคือการให้ดู ให้วาด ให้ระบายสี ให้คิดจินตนาการ

ผู้ที่มีความสามารถทางด้านนี้มีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพเป็นศิลปิน สถาปนิก ภัณฑนาการ

นักประดิษฐ์ ฯลฯ

4. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily – Kinesthetic Intelligence)

- ชอบการเคลื่อนไหว ไม่อยู่นิ่ง ชอบสัมผัสผู้อื่นเมื่อพูดคุยด้วย
- เป็นนักกีฬา กระตือรือร้น ชอบเต้นรำ เล่นละคร หรือบทบาทสมมุติ
- ชอบทำอะไรด้วยตนเองมากกว่าจะให้คนอื่นทำให้ตน
- ชอบทำมือประกอบท่าทางขณะพูดคุย
- ชอบพูดคุยเสียงดัง เอะอะตึงตึง ชอบเล่นหอคะเมนตีลังก้ากับเพื่อน
- ชอบเล่นเครื่องเล่นที่โลดโผน หวาดเสียว เช่น ชิงช้าสวรรค์ ม้าหมุน รถไฟเหาะตีลังกา ฯลฯ
- ชอบเรียนวิชาพลศึกษา งานประดิษฐ์ ชอบทำกิจกรรมกลางแจ้ง
- ชอบลงมือกระทำจริงมากกว่าการอ่านคู่มือแนะนำหรือคู่มือแนะนำ
- ชอบคิดหรือใช้ความคิดขณะออกกำลังกาย เดิน วิ่ง

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถ

- เรียนรู้ได้ด้วยการสัมผัส จับต้อง การเคลื่อนไหวร่างกาย และการปฏิบัติจริง
- สนับสนุนให้เล่นกีฬา การแสดง เต้นรำ การเคลื่อนไหวร่างกาย
- จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง หรือได้ปฏิบัติจริง
- ให้เล่นเกม เดิน วิ่ง หรือทำกิจกรรมที่ต้องใช้การเคลื่อนไหวร่างกาย
- ให้เล่นหรือทำกิจกรรมกลางแจ้ง กีฬา การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ

- ยุทธศาสตร์ในการสอนคือการให้นักเรียนปฏิบัติจริง ลงมือทำจริง ได้สัมผัส เคลื่อนไหว ใช้ประสาทสัมผัสในการเรียนรู้ และการเรียนผ่านการแสดงบทบาทสมมุติ แสดงละคร

ผู้ที่มีความสามารถทางด้านนี้มีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพเป็นนักแสดง นักกีฬา นานุกร นักพ่อนรำ นักประดิษฐ์ นักปั้น ช่างซ่อมรถยนต์ ศัลยแพทย์ เป็นต้น

5. ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence)

- ชอบร้องรำทำเพลง เล่นดนตรี
- ชอบเสียงต่าง ๆ ชอบธรรมชาติ
- แยกแยะเสียงต่าง ๆ ได้ดี รู้จักท่วงทำนอง เรียนรู้จังหวะดนตรีได้ดี
- ชอบผิวปาก ฮัมเพลงเบา ๆ ขณะทำงาน
- มักจะเคาะโต๊ะ หรือขยับเท้าตามจังหวะเมื่อฟังเพลง
- สามารถจดจำเสียงที่เคยได้ยินแม้เพียงครั้งเดียวหรือสองครั้งได้
- เล่นเครื่องดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชิ้น
- มักจะได้ยินเสียงเพลงจากภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์หรือวิทยุก้องอยู่ในหูตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถ

- ให้เล่นเครื่องดนตรี ร้องเพลง ฟังเพลงสม่ำเสมอ
- หาโอกาสดูการแสดงดนตรี หรือฟังดนตรีเป็นประจำ
- บันทึกเสียงดนตรีที่นักเรียนแสดงไว้ฟังเพื่อปรับปรุงหรือชื่นชมผลงาน
- ให้ร้องรำทำเพลงร่วมกับเพื่อนหรือคุณครูเสมอ ๆ
- ยุทธศาสตร์ในการสอนได้แก่ปฏิบัติการร้องเพลง การเคาะจังหวะ การฟังเพลง การเล่นดนตรี

การวิเคราะห์ดนตรี วิภาษณ์ดนตรี เป็นต้น

ผู้ที่มีความสามารถทางด้านนี้มีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพเป็นนักดนตรี นักแต่งเพลง นักวิจารณ์ดนตรี เป็นต้น

6. ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence)

- ชอบมีเพื่อน ชอบพบปะผู้คนร่วมสังสรรค์กับผู้อื่น
- ชอบเป็นผู้นำ หรือมีส่วนร่วมในกลุ่ม
- ชอบแสดงออกให้ผู้อื่นทำตาม ช่วยเหลือผู้อื่น ทำงานหรือประสานงานกับผู้อื่นได้ดี
- ชอบพูดชักจูงให้ผู้อื่นทำมากกว่าจะลงมือทำด้วยตนเอง
- เข้าใจผู้อื่นได้ดี สามารถอ่านกิริยาท่าทางของผู้อื่นได้
- มักจะมีเพื่อนสนิทหลายคน
- ชอบสังคม อยู่ร่วมกับผู้อื่นมากกว่าจะอยู่คนเดียวที่บ้านในวันหยุด

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถ

- จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เข้ากลุ่ม ทำงานร่วมกัน
- ส่งเสริมให้อภิปราย เรียนรู้ร่วมกัน แก้ปัญหาาร่วมกัน
- สามารถเรียนได้ดีหากมีโอกาสในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- ยุทธศาสตร์ในการสอนได้แก่การให้ทำงานร่วมกัน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การจำลองสถานการณ์ บทบาทสมมุติ การเรียนรู้สู่ชุมชน เป็นต้น

ผู้ที่มีความสามารถทางด้านนี้มีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพเป็นนักบริหาร ผู้จัดการ นักธุรกิจ

นักการตลาด นักประชาสัมพันธ์ ครู - อาจารย์ เป็นต้น

7. ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)

- ชอบอยู่ตามลำพังคนเดียวเงียบ ๆ คิดถึงเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
- ติดตามสิ่งที่ตนเองสนใจเป็นพิเศษ มีแรงจูงใจสูง

- มีอิสระในความคิด รู้ตัวว่าทำอะไร และพัฒนาความรู้สึกนึกคิดอยู่เสมอ
- ชอบใช้เวลาว่างในวันหยุดอยู่คนเดียวมากกว่าที่จะออกไปในที่ที่มีคนมาก ๆ
- เข้าใจตนเอง หมกมุ่นอยู่กับความรู้สึก ความคิดและการแสดงออกของตัวเอง
- ชอบทำอะไรด้วยตนเองมากกว่าที่จะคอยให้คนอื่นช่วยเหลือ

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถ

- เปิดโอกาสให้ทำงานตามลำพัง ทำงานคนเดียว อิสระ แยกตัวจากกลุ่มบ้าง
- สอนให้เห็นคุณค่าของตัวเอง นับถือตัวเอง (self esteem)
- สนับสนุนให้ทำงานเขียน บันทึกประจำวัน หรือทำหนังสือ จุลสาร
- สนับสนุนให้ทำโครงการ การศึกษารายบุคคล หรือทำรายงานเดี่ยว
- ให้เรียนตามความถนัด ความสนใจ ตามจังหวะการเรียนรู้เฉพาะตน
- ให้อยู่กับกลุ่ม ทำงานร่วมกับผู้อื่นบ้าง
- ยุทธศาสตร์การสอนควรเน้นที่การเปิดโอกาสให้เลือกศึกษาในสิ่งที่สนใจเป็นพิเศษ การวางแผนชีวิต

การทำงานร่วมกับผู้อื่น การศึกษารายบุคคล (Individual Study)

ผู้ที่มีความสามารถทางด้านนี้มีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพอิสระ เป็นเจ้าของกิจการ เป็นนายจ้างของตัวเอง นักคิด นักเขียน นักบวช นักปรัชญา นักจิตวิทยา ครู – อาจารย์ เป็นต้น

8. ปัญญาด้านธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence)

- ชอบสัตว์ ชอบเลี้ยงสัตว์
- สนใจสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติรอบตัว
- สนใจความเป็นไปในสังคมนรอบตัว ชอบศึกษาเรื่องราวของมนุษย์ การดำรงชีวิต จิตวิทยา
- คิดถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อสิ่งแวดล้อม
- เข้าใจธรรมชาติของพืชและสัตว์ได้เป็นอย่างดี รู้จักชื่อต้นไม้ ดอกไม้หลายชนิด
- ไวต่อความรู้สึก การเปลี่ยนแปลงของดิน ฟ้า อากาศ
- สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี
- มีความรู้เรื่องดวงดาว จักรวาล สนใจวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถ

- ฝึกปฏิบัติงานด้านเกษตรกรรมเกี่ยวกับการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์
- ศึกษาสังเกต บันทึกความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ลม ฟ้า อากาศ
- จัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ค่ายสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

ผู้ที่มีความสามารถทางด้านนี้มีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพนักวิทยาศาสตร์ นักสำรวจ นักอนุรักษ์ธรรมชาติ นักสิ่งแวดล้อม ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ เกษตรกร เป็นต้น

การพัฒนาปัญญาหลายด้านเพื่อการเรียนรู้ มีความสำคัญสำหรับนักเรียน หากมีความเชื่อในเรื่องของทฤษฎีพหุปัญญา ศักยภาพของมนุษย์ และการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ครูผู้สอนควรตระหนักถึงการพัฒนาคนของชาติให้มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม เพื่อที่จะได้เป็นพื้นฐานในการสร้างครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

การจัดการเรียนรู้รูปแบบพหุปัญญา เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนต้องสำรวจความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ครูเห็นถึงความสามารถด้านที่เด่นของนักเรียนแต่ละคน และจัดการเรียนรู้ตรงตามความสามารถของนักเรียน และพัฒนานักเรียนได้เต็มศักยภาพต่อไป

พัฒนาเด็กไทยด้วยทฤษฎีพหุปัญญา

กมล รอดคล้าย, (2561) กล่าวว่า Howard Gardner ได้เสนอแนวคิดที่ว่า “ไม่มีสมองใครถูกออกแบบมาให้... โง่ โดยบอกว่ามนุษย์ทุกคนมีปัญญาอยู่ในตนเอง 8-9 ด้าน โดยมีด้านที่เด่นบางด้าน ในขณะที่บางด้านด้อยกว่าแต่สามารถที่จะพัฒนาได้ ซึ่งได้แก่”

1. ความฉลาดทางด้านภาษา (Linguistic intelligence) ความสามารถในการเข้าใจความหมายและการใช้ภาษา การพูดและการเขียน การเรียนรู้ภาษา การใช้ภาษาสื่อสารให้ได้ผลตามเป้าหมาย สื่ออารมณ์ความรู้สึกให้คนอื่นเข้าใจได้ดี เช่น กวี นักเขียน นักพูด นักกฎหมาย

2. ความฉลาดทางด้านตรรกะ (Logical-mathematic intelligence) ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ และเรื่องของเหตุผล คณิตวิเคราะห์ในเชิงวิทยาศาสตร์ เช่น นักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์

3. ความฉลาดทางด้านดนตรี (Musical intelligence) ความสามารถในการเข้าใจและสร้างสรรค์ดนตรี เข้าใจจังหวะ เช่น นักแต่งเพลง นักดนตรี นักเต้น

4. ความฉลาดทางด้านมิติ (Spatial intelligence) ความสามารถในการสร้างภาพในจินตนาการ และนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน เช่น จิตรกร ประติมากร สถาปนิก ดีไซน์เนอร์

5. ความฉลาดทางการเคลื่อนไหวร่างกาย (Bodily-kinesthetic intelligence) ความสามารถในการใช้ร่างกายเคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์ เช่น นักเต้น นักกีฬา นักแสดง

6. ความฉลาดในการเป็นผู้นำ (Interpersonal intelligence) ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น สามารถเข้าใจผู้อื่น เช่น นักการเมือง ผู้นำทางศาสนา ครู นักการศึกษา นักขาย นักโฆษณา

7. ความฉลาดภายในตน (Intrapersonal intelligence) ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกภายในของผู้อื่น เช่น นักเขียน ผู้ให้คำปรึกษา จิตแพทย์

ต่อมาการ์ดเนอร์ ได้เพิ่มความฉลาดอีก 2 ด้านตามลำดับคือ

8. ความฉลาดทางด้านธรรมชาติ (Naturalist intelligence) ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ พืช สัตว์ ธรณีวิทยา สิ่งแวดล้อม

9. ความฉลาดในการคิดใคร่ครวญ (Existential intelligence) ชอบคิด สงสัยใคร่รู้ ตั้งคำถามกับตัวเองในเรื่องความเป็นไปของชีวิต ชีวิตหลังความตาย เรื่องเหนือจริง มิติลึกลับ เช่น นักคิด อามิ อริสโตเติล ชงจื่อ ไอน์สไตน์ พลาโต โสเครตีส ฯลฯ

จากหลักการนี้ เราสามารถพัฒนาโรงเรียนแต่ละโรงเรียนให้มีความพร้อมและมีคุณภาพ สามารถรองรับเด็กนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน ตามสภาพภูมิสังคมและคุณลักษณะเฉพาะตัวของเด็กที่รวย จน เก่ง อ่อน แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับแนวคิดแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้โดยเน้นการสนับสนุนให้คนทุกช่วงวัย มีทักษะความรู้ ความสามารถ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม เติบโตศักยภาพในแต่ละช่วงวัย วิธีการ คือ ทุกโรงเรียนทำหน้าที่หลักคือการจัดการเรียนการสอน ให้เด็กมีสมรรถนะพื้นฐาน อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มีสมรรถนะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในขณะเดียวกันต้องเติมเต็มศักยภาพของทุกโรงเรียนตามอัตลักษณ์เฉพาะที่ควรจะเป็น มีโรงเรียนที่เน้นสมรรถนะวิชาการ สายวิทย์ สายศิลป์ อย่างน้อยมีโรงเรียนแข่งขันสูงเป็นฐานในการพัฒนาอยู่แล้ว เติบโตศักยภาพด้วยสื่อการเรียนการสอนที่ดี มีระบบการศึกษาทางไกล และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้าไปสนับสนุน บางโรงเรียนต้องเน้นศักยภาพเฉพาะด้านของเด็ก เช่น การให้มีโรงเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนดนตรี โรงเรียนกีฬา โรงเรียนที่เน้นศิลปะ โรงเรียนเน้นทักษะ 5 ภาษา โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนที่เน้นความเป็นผู้นำ โรงเรียนคุณธรรม เป็นต้น หากไม่เหมาะที่จะทำเป็นโรงเรียนเฉพาะด้านทั้งโรงเรียนก็ทำเป็นบางห้อง เช่น วันนี้เรามีห้องเรียนกีฬาเด็ด ห้องเรียนอิงลิชโปรแกรมอยู่แล้ว จะมีห้องศิลปะ ดนตรี ห้องพัฒนาศักยภาพผู้นำ ห้องศิลปะ เพิ่มขึ้นมากสามารถทำได้ หากทำทั้งห้องไม่สะดวก ก็สามารถจัดทำเป็นชมรม เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม สู้ตายถ้าพัฒนาเป็นรายห้องไม่ได้ก็พัฒนาเป็นรายบุคคลเพราะในบางโรงเรียนอาจอยู่ห่างไกล ขาดความพร้อมทั้งด้านบุคลากรและเครื่องมือ เมื่อค้นพบศักยภาพของเด็กเป็นบางคนที่ต้องหาวิธีส่งเสริม โดยจัดทำแผนพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล จากนั้นประสานบุคลากรภายนอก หรือจากสถาบันอุดมศึกษาเข้ามาเป็นที่ปรึกษา (Mentor) เป็นพี่เลี้ยงที่เรียกว่า Big Brother คอยดูแลให้เด็กได้พัฒนาเติมศักยภาพ ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนและสถาบันอุดมศึกษาได้เข้ามามีบทบาทพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศได้เป็นอย่างดี เราคงไม่สามารถทำให้โรงเรียนทุกโรงเรียนมีคุณภาพและมาตรฐานเท่ากันได้ อันเนื่องมาจากความแตกต่างกัน ทั้ง

ในด้านของสภาพพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ลักษณะของชุมชน ลักษณะของผู้เรียน การพัฒนาจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งประเทศไทยอาจมีไม่เพียงพอ ในขณะที่เราก็ไม่สามารถทำให้เด็กทุกคนเก่งเหมือนกันได้ แต่ถ้าเราเชื่อว่าคนทุกคนมีศักยภาพที่ดีเด่นบางอย่างอยู่ในตนเอง แนวคิดการพัฒนาเด็กด้วยทฤษฎีพหุปัญญา ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่น่าจะทำให้สามารถพัฒนาเด็ก และโรงเรียนให้มีคุณภาพได้

ทฤษฎีพหุปัญญาเป็นทฤษฎีที่มองเห็นความแตกต่างของบุคคล ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความแตกต่างด้านลักษณะของสังคม ซึ่งสังคมเมืองก็มีความเจริญทางด้านวัตถุ เป็นศูนย์กลางความเจริญด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และสาธารณสุข ฯลฯ ในขณะที่สังคมชนบทเป็นสังคมเล็ก ๆ อาชีพส่วนใหญ่ก็เป็นเกษตรกรรม สิ่งอำนวยความสะดวกไม่ได้มีมากมายอย่างสังคมเมือง เพราะฉะนั้นการที่เราจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพระดับเดียวกันทั่วประเทศจึงเป็นไปได้ เพราะความแตกต่างดังกล่าวทำให้ความพร้อมของผู้เรียนแต่ละที่มีไม่เท่ากัน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน เด็กในเมืองอาจมีความเก่งด้านวิชาการเพราะมีอุปกรณ์การเรียน สื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างพร้อมเพียง แต่ขนาดที่เด็กที่ห่างไกลความเจริญหรือเด็กในชนบทด้านวิชาการอาจจะไม่ถนัด แต่เขาอาจจะถนัดด้านการใช้ชีวิตหาเลี้ยงชีพตนเองก็ได้ เพราะฉะนั้นเวลาครูจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล และดึงความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนออกมาให้โดดเด่น โดยนำทฤษฎีพหุปัญญามาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนได้เห็นความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน และความเก่งของผู้เรียนทุกคนในด้านที่แตกต่างกัน อันจะทำให้ผู้สอนพบว่าผู้เรียนทุกคนเป็นคนเก่ง แต่เก่งกันคนละแบบแล้วแต่ความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน ในห้องเรียนหนึ่งห้องอาจจะมีทั้งนักเรียน นักกีฬา นักวิทยาศาสตร์ นักธุรกิจ และนักเรียนเมืองอยู่ในนั้น ดังนั้นครูผู้สอนต้องรู้จักสังเกตผู้เรียน และพยายามพัฒนาเด็กไทยโดยสามารถนำทฤษฎีพหุปัญญามาช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้สอนได้เด็กที่มีความสามารถที่แตกต่างตามที่ต้องการ

ส่วนสรุป

การพัฒนาปัญญาที่หลากหลายด้านมีความสำคัญกับผู้เรียน เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถทางปัญญาที่ต่างกัน หากผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองกับตัวบุคคลก็จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านที่เด่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการสนับสนุนการเรียนรู้จากผู้สอนจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความสามารถ และมีทักษะความรู้ ประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังสำคัญมากกับการก้าวเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความเปลี่ยนแปลงของประเทศและของโลกอย่างสูง การเตรียมผู้เรียนในวันนี้ให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงได้และพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีในอนาคต มีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การสร้างมหาอำนาจทางการศึกษาเพื่อให้ได้ประชากรที่มีคุณภาพจึงเป็นกลยุทธ์ของการพัฒนาประเทศชาติแนวทางหนึ่งสำหรับประเทศไทย ซึ่งทฤษฎีพหุปัญญา เป็นทฤษฎีหนึ่งที่เน้นผู้เรียนอย่างสำคัญ และเป็นทฤษฎีที่เข้าใจความแตกต่างของบุคคล เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาในมิติใหม่ที่ทันต่อโลก ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ตอบสนองต่อความต้องการของคนไทยรุ่นใหม่ในศตวรรษที่ 21 ให้มีความพร้อมก้าวทันโลก มีความรู้และความสามารถที่จะดำรงชีวิตได้ดี อีกทั้งช่วยให้ได้บุคลากรที่ตอบสนองความต้องการของสังคมไทยอย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิชาการ ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือเป็นอย่างดี จาก ดร. กิติชัย รุจิมงคล อาจารย์ที่ปรึกษา และ ดร. นภาพรณ ธัญญา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำ เสนอแนะและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาตั้งแต่ต้นจนเสร็จเรียบร้อย ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูงและขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดี

สุดท้าย ผู้เขียนขอสำนึกในพระคุณของบิดามารดาที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนมาโดยตลอดในทุก ๆ ด้านจนทำให้ผู้เขียนเดินทางมาไกล และประสบความสำเร็จในชีวิตมาจนถึงทุกวันนี้

คุณูปการและความดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการเขียนบทความนี้ ผู้เขียนขอมอบให้กับบิดามารดาของผู้เขียน ส่วนข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นผู้เขียนขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว ซึ่งผู้เขียนจะได้ทำการแก้ไขและปรับปรุงเนื้อหาในโอกาสต่อไป

ศศิลา อ ชัยบาล

อ้างอิง

- กมล รอดคล้าย. (15 มีนาคม 2561). **พัฒนาเด็กไทยด้วยทฤษฎีพหุปัญญา**. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2561, จาก https://www.matichon.co.th/article/news_874235
- ดิเรก วรณเศียร. (2558). **MACRO model : รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (มีนาคม 2549). **พหุปัญญา อัจฉริยภาพหลากหลายมิติที่น่าค้นหา**. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2561, จาก [http://www.happyhomeclinic.com/a01-multiple intelligence.htm](http://www.happyhomeclinic.com/a01-multiple%20intelligence.htm)
- ทีศนา แชมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร ยืนยิ่ง.(2552). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนคำที่มีสระประสม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยศชวิน กุลด้วง. (2550). **การพัฒนาทักษะภาษาไทยตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การจัดการการเรียนรู้) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. ถ่ายเอกสาร.
- ศิลป์ชัย เทศนา. (2561). **พหุปัญญา : วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่าง**. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2561, จาก http://www.ndr.ac.th/mi/mi_selftest1.htm
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552. **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่สอง**. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อารี สันทรวี. (2543). **พหุปัญญาและการเรียนรู้ แบบร่วมมือ**. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวศศิลา อ ชัยบาล
วัน เดือน ปี เกิด	24 มกราคม 2535
ที่อยู่ปัจจุบัน	81/2 หมู่ 2 ตำบลท่าเตื่อ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ 50260
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2552 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2558 ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) ภาษาไทย
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2558 เจ้าหน้าที่ห้องสมุด โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2559 ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านปางหินฝน อำเภอมแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่